

in.ihned.cz/zahranici

Většina historických staveb města vznikla na konci 16. století. Strohá budova radnice – Hotel de Ville, pochází z let 1569 až 1573. Původně byla spojena s justičním palácem. Na fasádě znak městského práva – loket, určoval všem kupcům, že ten Besanconský má přesně 0,815 m. Další stranu náměstí uzavírá kostel sv. Petra s novoklasicistickým průčelím a s nápadnými korintskými sloupy. Byl postavený sice teprve roku 1786, ale základy pamatují 4. století...

U řeky Doubs

Most de Battant je pokračováním dávné římské cesty, která spojovala Řím s provinciemi. Už tehdy si Římané vystavěli kamenný most, který byl předchůdcem dnešního. Město tak záhy mělo možnost se rozrůst i na pravý břeh řeky.

Na nábřeží stojí socha markýze Joffroye d'Abbans teprve od roku 1998. Tento uznávaný inženýr s modrou krví se narodil v roce 1751. Až do jeho doby si nikdo neuměl představit jinak poháněnou loď než silou paží veslařů nebo větru. Šlechtic d'Abbans dokázal využít i páru. V červnu a červenci 1776 vyzkoušel opakovaně v nedalekých Baume les Dames na řece Doubs parník...

Z náměstí de Gaulle jezdí zdarma autobus číslo 34, projede starým městem a kolem kláštera St. Jean zahne vzhůru k citadele. Citadela je další místo, kde život tepe i v neděli.

Vzhůru na citadelu

Pevnost na kopci z obou stran omývaném řekou vznikla v letech 1668 – 1711. Ludvík XIV. usiloval o to, aby město tvořilo součást pohraničního opevnění Francie. Na ploše 11 hektarů dvorní architekt a stavitel pevností Sebastien Le Prestre de Vauban (1633 – 1707) vybudoval systém obrany města. V míru byla v pevnosti leda kasárna, ale v případě obležení se počítalo s obyvateli města. Pevnost měla odolát i půl roku. Dešťová voda se sváděla do krytých cisteren. V hospodářských staveních

FOTO: ARCHIV

Nábřeží Vauban je lemované arkádami domů ze 17. století

byly mlékárny, kuchyně, sýpky. Za hradbami se mohl pást dobytek. (Podle Stendhala tady stráž každoročně sklídily seno za dvanáct až patnáct franků.)

Sám Vauban je osobností zajímavou. Jazykem pozdější doby selfmademan. Rodiče byli chudí, syn se z kadeta vypracoval na generálního inspektora pevností – a odborníka na jejich dobývání i obranu. Proslavil se i jako autor odborných pojednání. Sám postavil na šestatřicet tvrzí. Za nejdokonalější tvar považoval osmibokou hvězdu. Některé „stavební finesy“ se podařilo zodpovědět až po letech. Proč používal při stavbě hradeb mimo kamene i cihly, když kámen je přece tvrdší? To poznali na vlastní kůži Američané za války, když citadelu v rukou Němců, kteří zde měli velitelství, obléhali. Úlomky kamene odštípnutého střelou zranily téměř tolik vojáků, jako střelba nepřítelů...

Po válce nevyužitou stavbu Francouzi přestavěli na uni-kátní kulturní středisko, na které jsou Besanconští hrdí. Lidé sem chodí pravidelně a nejspíše to tak i město zamýšlelo. Celoroční vstupné je v poměru necelého trojnásobku jednorázového. Pro rodiče i prarodiče s dětmi jsou další slevy. A zvýhodněná je také doprava.

Ve vstupní bráně mimo pokladen najdeme i kavárnu. V knihkupectví je výběr knih o pevnosti. V informačním středisku k orientaci slouží ob-

rovská maketa pevnosti se světelnou signalizací.

Za hlavní bránou se pasou strakatí jelinci sika z Vietnamu. V příkopu pod hradbami běhají japonští makakové. Váží sotva dvacet kilogramů a je jim poměrně jedno, zda chodí po úzkých schodech či se spouštějí přímo po hradbě. Na protější straně se pasou horské kozy. Jako příprava na návštěvu muzeí a zoo za vnitřní branou pevnosti to není špatné.

V dávné kadetce výstava Odporu a vyhnanství připomíná válečné události. Ve venkovském muzeu je expozice život i tradice ve Franche-Comté. V noktáriu lze sledovat noční život zvířat, o kterém člověk ani netuší. Insektárium zas naplňuje veškerá havěť štípací. Zbývá ještě akvárium. Další sály jsou věnované astronomii či meteorologii. Z pevnosti je poutavý pohled na město dole.

Novodobí přestavitelé pevnosti měli jasný cíl, vytvořit kulturní i poznávací místo, kde lze příjemně strávit a relaxovat celý den.

Závěr procházky je opět u řeky. Pod citadelou vedou dva tunely. Jeden slouží běžné automobilové dopravě. Druhý je říční. Vodní kanál spojuje zákruty řeky. Je vysekán ve skále a po straně vede chodník. Zdymadla na obou stranách prozrazují, že hladina řeky na obou koncích je rozdílná. Parníček s turisty šťastnými nad ozvěnou v tunelu žel každý romantickou iluzi... ●

RICHARD GRÉGR

KAM V OKOLÍ

Královský solivar

Soubor budov v Arc-et-Senans, vzdáleném asi 30 km jihozápadně od Besanconu, je uveden v Seznamu UNESCO. Ludvík XV. pověřil v sedmdesátých letech 18. století architekta Claude Nicolase Ledoux (v Besanconu podle jeho plánů vzniklo v letech 1778 – 1784 divadlo) výstavbou solivaru. Naleziště solanky na západním úpatí Jury byla známá už starým Římanům. Ledoux deset budov vystavěl v kruhu o průměru 235 metrů. Ve dvou hlavních se solanka odpařovala, potřebné dřevo se dováželo z okolních lesů. Zbývající budovy sloužily zaměstnancům a dílnám. Solanka přicházela dřevěným potrubím z ložiska u Salins-les-Bains.

FOTO: RICHARD GRÉGR

Továrna pracovala v letech 1779 – 1895. Dnes je zde muzeum. Turistická cesta do Salins-les-Bains kolem dalších památek v Champagne sur Loue, Port Lesney, Rennes sur Loue, La Chapelle sur Furieuse, Salina, a Vestiges du Salmus měří přesně 27 010 metrů. Lze je ujít prý za sedm a půl hodiny...

Dolmen v Aillevans

Aillevans leží severně od Besanconu mezi Rougemontem a Lure. Nebýt na silnici odbočka s nápisem DOLMEN, stěží si malé vesničky všimnete. Šípky končí za vsí v poli. Pak najdeme nepříliš vyšlapanou stezku do lesa. Po dvou stech metrech končí u velké dřevěné kůlny. Světlo prochází stropem. Uvnitř podél stěn dokola vede dřevěný chodník, pod ním dole je ve vyhrabané hlíně znát zbytek dolmenu.